

Amerika Birleşik Devletleri, Büyük Britanya ve Kuzey - İrlanda Birleşik Kralığı ile Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği arasında akdedilen ve Türkiye Cumhuriyeti Hükümetince imzalanan «Atmosferde, fezada ve su altında nükleer silâh denemelerinin yasaklanması hakkında Andlaşma» nın onaylanmasının uygun bulunduğuna dair Kanun

(Resmî Gazete ile yayımı : 10 . 4 . 1965 - Sayı : 11976)

No.
559

Kabul tarihi
2 . 4 . 1965

MADDE 1. — Amerika Birleşik Devletleri, Büyük Britanya ve Kuzey - İrlanda Birleşik Kralığı ile Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği arasında 5 Ağustos 1963 tarihinde Moskova'da akdedilen ve Türkiye Cumhuriyeti Hükümetince 9 Ağustos 1963 tarihinde imzalanan «Atmosferde, fezada ve su altında nükleer silâh denemelerinin yasaklanması hakkında Andlaşma» nın onaylanması uygun görülmüştür.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

7 Nisan 1965

ATMOSFERDE, FEZADA VE SU ALTINDA NÜKLEER SİLÂH DENEMELERİNİN MEN'İ HAKKINDA ANDLAŞMA

Aşağıda «asıl taraflar» olarak anılan Amerika Birleşik Devletleri, Büyük Britanya ve Kuzey İrlanda Birleşik Kralığı ve Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği Hükümetleri,

Silâhlanma yarışına son verilmesi ve nükleer silâhlar dâhil her nevi silâhların istihsal ve denemesine mâtuf teşviklerin bertaraf edilmesi yolundaki Birleşmiş Milletler gayelerine uygun olarak milletlerarası müessir bir kontrol altında umumi ve topyekûn silâhsızlanmaya dair bir anlaşmanın mümkün olan en kısa zamanda akdinin başlıca amaçları olduğunu ilân ederek,

Her çeşit nükleer silâh denemesinin bilâmüddet durdurulmasını sağlamaya çalışarak ve bu maksatla müzakerelere devama kararlı ve beşer çevresinin radyo - aktif maddelerle bulaştırılmasına son vermeye arzulu olarak, aşağıdaki hususlarda mutabık kalmışlardır:

Madde — I

1. Bu Andlaşma taraflarından her biri, kendi hükümranlığı veya kontrolü altında bulunan hangi yerde olursa olsun nükleer silâh deneme infilâkını veya her hangi bir nükleer infilâki men etmeyi, önlemeyi ve bunları yapmamayı deruhde eder:

a) Atmosferde, feza dâhil atmosfer dışında veya karasuları veya açık denizler dâhil su altında, veya

b) Bir devletin hükümranlık veya kontrolü altında yapılan bir infilâk bu devletin kara hudutları dışında radyo - aktif kalıntılara sebebiyet verdiği takdirde bu infilâkın yapılacağı diğer bütün çevrelerde. İşbu tâli fıkranın hükümleri, tarafların, giriş kısmında da belirttikleri üzere, tahakkukuna çalışacakları, yeraltı infilâkleri dâhil bütün nükleer deneme infilâklerinin daimî surette men'ini sağlayacak bir Andlaşmanın akdine halel getirmeyecektir.

2. Bu Andlaşma taraflarından her biri, yukarıda tasrih edilen yerlerden her hangi birinde vukubulacak veya bu maddenin 1 neı fıkrasında belirtilen neticeleri meydana getirecek olan bir nükleer silâh deneme infilâkine veya diğeri her hangi bir nükleer infilâke sebeb olmaktan, teşvik veya her türlü iştiraktan ve bunu yapmaktan kaçınmayı, ayrıca taahhüdeder.

Madde — II

1. Taraflardan her biri işbu Andlaşmanın tadilini teklif edebilir. Her tadil teklifinin metni Andlaşmanın tevdi edileceği hükümetlere sunulacak ve adı geçen hükümetler de bu metni Andlaşmanın bütün taraflarına tebliğ edeceklerdir. Bundan sonra taraflardan üçte biri veya daha fazlası talebettiği takdirde, Andlaşmanın tevdi edildiği hükümetler bu tadil teklifini görüşmek üzere, bütün tarafların davet edileceği bir konferans toplayacaklardır.

2. Andlaşmada yapılacak her hangi bir tadilin, Andlaşmanın asıl taraflarının oyları dâhil tarafların oylarının ekseriyetle kabul edilmesi şarttır. Tadil, asıl tarafların tasdik belgeleri dâhil, bütün tarafların ekseriyetinin tasdik belgelerinin tevdi üzerine bütün taraflar için yürürlüğe girecektir.

Madde — III

1. Bu Andlaşma bütün devletlerin imzasına açıktır. Bu Andlaşmayı işbu maddenin 3 neı fıkrası mucibince yürürlüğe girmesinden evvel imzalamamış bulunan her devlet Andlaşmaya her an katılabilir.

2. Bu Andlaşma, taraflarca tasdik edilecektir. Tasdik belgeleri ve iltihak belgeleri, burada Andlaşmanın tevdi edileceği hükümetler şeklinde anılacak olan ve Andlaşmanın asıl tarafları bulunan Amerika Birleşik Devletleri, Büyük Britanya ve Kuzey - İrlânda Birleşik Krallığı ve Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği hükümetlerine tevdi edilecektir.

3. Bu Andlaşma, asıl tarafların hepsinin Andlaşmayı tasdik ve tasdik belgelerini tevdi etmelerini mütaakıp yürürlüğe girecektir.

4. Tasdik veya iltihak belgelerini bu Andlaşmanın yürürlüğe girişini mütaakıp tevdi etmiş bulunan hükümetler hakkında bu Andlaşma, tasdik veya iltihak belgesinin tevdi edildiği gün yürürlüğe girecektir.

5. Andlaşmanın tevdi edildiği hükümetler, her imza tarihinden, Andlaşmanın her tasdik veya iltihak belgesinin tevdi tarihinden, Andlaşmanın yürürlüğe giriş tarihinden, konferanslar akdi hususundaki her talebin ve diğeri ihbarların alınış tarihlerinden Andlaşmayı imzalayan ve buna katılan devletleri derhal haberdar edeceklerdir.

6. Bu Andlaşma Birleşmiş Milletler Yasasının 102 neı maddesine uygun olarak, Andlaşmanın tevdi edileceği hükümetlerce tescil ettirecektir.

Madde — IV

İngilizce ve Rusça metinleri aynı derecede muteber olan bu Andlaşma, Andlaşmanın tevdi edileceği hükümetlerin arşivlerinde muhafaza edilecektir. Bu Andlaşmanın usulüne uygun musaddak birer örneği, Andlaşmanın tevdi edileceği hükümetler tarafından mümzi ve katılan devletler Hükümetlerine dağıtılacaktır.

Yukarıdaki hususları tasdik zımında, gereği şekilde yetkili kılınmış aşağıda isimleri yazılı kimseler bu Andlaşmayı imzalamışlardır.

Bin dokuzyüzaltmışüç Ağustosunun beşinci günü Moskova şehrinde üç nüsha halinde düzenlenmiştir.

5 Ağustos 1963 tarihinde Moskova'da akdedilen «Atmosferde, fezada ve su altında nükleer denemelerin yasaklanmasına dair Andlaşma» ya 4 Aralık 1964 tarihine kadar tasdik belgelerini tevdi eden devletler (Washington Büyükelçiliğimizden ve Ankara'daki İngiltere Sefaretinden

alınan bilgilere göre)

1. Endonezya	30. S. S. C. Birliği
2. Kanada	31. Polonya
3. Seylân	32. Çekoslovakya
4. Meksika	33. Hindistan
5. Ruanda	34. Macaristan
6. Guatemala	35. Avusturalya
7. Finlândiya	36. Bulgaristan
8. Gana	37. Burma
9. Birleşik Arap Cumhuriyeti	38. Norveç
10. Danimarka	39. Tayland
11. İsrail	40. İsveç
12. İsviçre	41. Romanya
13. Gabon	42. İrlanda
14. Sierra Leone	43. Yunanistan
15. Afganistan	44. Mongolya
16. Uganda	45. Güney Afrika Cumhuriyeti
17. Yugoslavya	46. Tanganika
18. Moritanya	47. Ürdün
19. İzlanda	48. Dominik Cumhuriyeti
20. İran	49. San Marino
21. Ekvator	50. Nijer
22. Çin Cumhuriyeti	51. Malaysia
23. Liberya	52. Trinidad ve Tobago
24. Suriye Arap Cumhuriyeti	53. Avusturya
25. Senegal	54. Kore Cumhuriyeti (ihtirazi kayıtla)
26. Japonya	55. Peru
27. Yeni Zelânda	56. Holânda
28. Amerika Birleşik Devletleri	57. Nepal
29. İngiltere	

Millet Meclisi Cumhuriyet Senatosu

Cumhurbaşkanlığına yazılan tezkerenin tarih ve numarası	: 6.4.1965	1/604	1/479
Bu kanunun yayımının Başbakanlığa bildirildiğine dair Cumhurbaşkanlığından gelen tezkerenin tarih ve numarası	: 7.4.1965	4/79	

Bu kanunun görüşmelerini gösteren tutanakların Cilt, Birleşim ve Sayfa numaraları :

Millet Meclisi Tutanak Dergisi			C. Senatosu Tutanak Dergisi		
Cilt	Birleşim	Sayfa	Cilt	Birleşim	Sayfa
23	14	355	25	45	330
33	20	791		46	346:347
34	34	490	26	67	635:636,657:659
	39	724:727			
	40	774,830:833			

Millet Meclisi 772 S. Sayılı basmayazı Millet Meclisi 39 ncu Birleşim Tutanak dergisine, Cumhuriyet Senatosu 550 S. Sayılı basmayazı Cumhuriyet Senatosu 46 ncı Birleşim Tutanak dergisine bağlıdır.

Bu kanunu görüşen komisyonlar : Millet Meclisi Millî Savunma ve Dışişleri komisyonları ile Cumhuriyet Senatosu Millî Savunma ve Dışişleri komisyonları,